

שנה תשיעית

קובץ

האור לחיים

מאמרים ושיחות
מרן ראש הישיבה
הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

פרשת שמיני תשפ"ו

זמני השבת

ר"ת	צאת השבת	הדלקת נרות	י-ם
20:29	19:40	* 18:49	
20:26	19:39	18:47	ת"א
20:28	19:41	18:49	חיפה
20:27	19:40	18:48	ב"ש
* לנדהים 40 דק': 18:29			

להארות או הערות, ניתן לפנות
orhachaim4@gmail.com

דיסקים של שיעורי הרב ניתן להשיג
במשרדי אור החיים - 02-5000455

בס"ד ניתן לשמוע את השיעורים בשידור חי
בימים שלישי וחמישי בין השעות 21:00-22:00
קול הדף - 02-6400000
orhachaim.co.il

המעוניינים לסייע בהדפסת החוברת לשם זיכוי הרבים,
או להקדיש את העלון לרפואה, להצלחה, או לעילוי נשמה וכדו',
יוכלו לפנות באמצעות מייל:

orhachaim4@gmail.com
02-5380014   02-5000455 או בטלפון:
052-7129793

יוצא לאור ע"י "מכון אור החיים"
רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים

תוכן עניינים

פרשת שמיני תשפ"ו

חלק מהמאמרים נלקטו מתוך הספר "משכני אהר"ך" - חומש ויקרא

1 ..... סיבת מיתתם של נדב ואביהוא

פרשה למעשה:

10 ..... במידה ובמשורה

15 ..... גונב בתוך הצינוק

21 ..... השפעת המאכלים

סיבת מיתתם של נדב ואביהוא

עניין רוחני גבוה במיוחד, שלצערנו הרב חסרה לנו כיום.

מספרת התורה: "וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי קָרָא מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו" (שם ט, א).

רבותינו שואלים,

מדוע היה משה צריך

לקרוא לאהרון, והרי

אהרון עמד בסמוך

לו? אלא, אהרון

הרגיש שמשו

נורא עתיד

להתרחש, ו"אף על

גב דאיהו לא חזי -

מזליה חזי" (סנהדרין

צד ע"א) [הגם שהוא

עצמו לא רואה - מזלו

רואה], ולכן היה ירא

לגשת, עד שקראו משה.

הכל מוכן ומזומן. הקורבנות מונחים

על המזבח. משה רבנו הבטיח שאם

הכל נעשה כהלכתו, "וַיֵּרָא אֲלֵיכֶם

כְּבוֹד ה'" (ויקרא ט, ו), ועיניהם של

ישראל נשואות לשמים, לחזות באש

היורדת.

וַיִּקְחוּ בְנֵי אַהֲרֹן נֹדֵב וְאַבִּיהוּא אִישׁ

מִחֻתָּתוֹ וַיָּתְנוּ בָהֶן אֵשׁ וַיִּשְׂמֻוּ עָלֶיהָ

קִטְרֶת וַיִּקְרִיבוּ לִפְנֵי ה' אֵשׁ זָרָה אֲשֶׁר

לֹא צִוָּה אֹתָם. וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלִּפְנֵי ה'

וַתֹּאכַל אוֹתָם וַיָּמָתוּ לִפְנֵי ה' (ויקרא י

א-ב).

לאחר שבעת ימי

המילואים, בהם

שימש משה רבנו

ככהן גדול, והקריב

את הקורבנות, תוך

שהוא מאמן את

הכהנים בסדר

העבודה - הגיע היום

השמיני, בו היתה

צריכה לרדת אש מן

השמים, אות כי

השכינה שרויה בישראל, והכהנים היו

צריכים להתחיל בעבודתם המעשית.

כעת הסתיים שלב הלימוד התיאורטי.

עם ישראל מצפה בכיליון עיניים

לירידת האש, ולהתחלת השלב

המעשי של עבודת הקורבנות

והשראת השכינה בישראל, שהיא

ביותר. הם ידעו היטב מה תהיה תוצאת המעשה שעשו. גם אהרון הרגיש שעתיד לקרות כדבר הזה, ולכן כאמור היה ירא מגשת.

ואכן ירדה אש מן השמים, אש רוחנית, ששרפה את נשמתם ולא את גופם, והיא היא האש - שכל עם ישראל כל כך ציפה לה - שאכלה את הקורבנות!

נדב ואביהוא היו דבוקים בקב"ה עד כדי כך, שהיו מוכנים להקריב את נשמתם כקורבן על גבי המזבח, כדי שהאש שתרד משמים לאכול אותם, תאכל גם את הקורבנות, אות להשראת שכינה בישראל.

לפי האמור מתעוררת השאלה: מה, אם כן, היתה העבירה שבעטיה מתו נדב ואביהוא בני אהרון?

הפסוק מציין כי חטאם היה בכך שהקריבו "אש זרה" לפני ה', וכך מוזכר גם בפרשת במדבר (במדבר ג, ד) ובפרשת פינחס (שם כו, סא).

אולם בפרשת אחרי מות (ויקרא טז, א) אומרת התורה, כי שני בני אהרון מתו

אלא שאז אומר הכתוב (שם, כג): "וַיָּבֹא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל אֱהֱל־מוֹעֵד וַיִּצְאוּ וַיִּבְרְכוּ אֶת הָעָם".

מפרש רש"י: "למה נכנסו? כיון שראה אהרון שקרבו כל הקורבנות, ונעשו כל המעשים, ולא ירדה שכינה לישראל, היה מצטער ואומר: 'יודע אני שכעס הקדוש ברוך הוא עלי, ובשבילי לא ירדה שכינה לישראל'. אמר לו למשה: 'משה אחי! כך עשית לי, שנכנסתי ונתביישתי'. מיד נכנס משה עימו, וביקשו רחמים, וירדה שכינה לישראל".

עם ישראל מבחין במחזה רווי ההוד - "וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלִּפְנֵי ה'" (שם, כד), ההתרגשות והשמחה בשיאה: "וַיֵּרָא כָּל הָעָם, וַיִּרְאוּ וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם" (שם).

וכאן כותבת התורה: "וַיִּקְחוּ בְנֵי אַהֲרֹן נֹדֵב וְאַבִּיהוּא אִישׁ מִחֶתְתּוֹ, וַיִּתְּנוּ בָהֶן אֵשׁ וַיִּשְׂימוּ עָלֶיהָ קִטְרֶת וַיִּקְרִיבוּ לִפְנֵי ה'... וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלִּפְנֵי ה' וַתֹּאכַל אוֹתָם וַיָּמָתוּ". אומנם, אין מוקדם ומאוחר בתורה, והם היו הראשונים שנכנסו להקריב את הקטורת שלהם.

בני אהרון הגיעו למדרגות נשגבות

"בְּקִרְבָּתָם לִפְנֵי ה'" (ויקרא טז, א), ואמרו במדרש (ויקרא רבה כ, ח) כי זו היתה סיבת מיתתם: "על הקירבה - שנכנסו לפני ולפנים, ועל ההקרבה - שהקריבו קורבן שלא נצטוו".

חז"ל מביאים כמה וכמה טעמים וסיבות למיתתם של נדב ואביהוא.

רש"י מביא את הסיבה המוזכרת במסכת עירובין (סג ע"א): "רבי אליעזר אומר: לא מתו בני אהרן עד שהורו הלכה בפני משה רבן. מאי דרוש? - 'וְנִתְּנוּ בְּנֵי אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן אֵשׁ עַל הַמִּזְבֵּחַ' (ויקרא א, ז), אמרו: אף על פי שהאש יורדת מן השמים - מצווה להביא מן ההדיוט".

לאחר שמשנה רבנו אמר, שתירד אש משמים, ותאכל את הקורבנות, הם לא היו אמורים להקריב אש מעצמם. אומנם יש דין, שאף אם יורדת אש מן השמים, מצווה להביא מן ההדיוט, אך כל זה בקורבנות רגילים. אולם בהקרבה הראשונה במשכן, רצה הקב"ה להראות להם שהאש באה ממנו, ובכך לגרום לקידוש ה' גדול בעם ישראל.

אבל נדב ואביהוא לא הסתפקו באש

שירדה מן השמים, אלא הוסיפו והביאו אש משל עצמם. אש זו היתה "אֵשׁ זָרָה אֲשֶׁר לֹא צִוָּה אוֹתָם" (שם י, יא), ובכך מנעו קידוש ה' גדול, לכן נענשו.

אומרים חז"ל כי נקודת החטא שלהם היתה בכך שהם הכריעו את ההלכה בעצמם, ולא הלכו לשאול את משה רבם. בכך הם עברו על האיסור להורות הלכה בפני הרב, והדין הוא (עירובין שם) "כל המורה הלכה בפני רבו חייב מיתה", לכן נגזרה עליהם מיתה.

רש"י מביא סיבה נוספת למיתתם של שני בני אהרן, ומקורה מן המדרש (ויקרא רבה יב, ה): "תני רבי ישמעאל: לא מתו שני בניו של אהרן אלא מפני שנכנסו שתויי יין למקדש". ומוסיף רש"י, שלפיכך לאחר שהתורה מספרת על מיתתם של בני אהרן, מצווה התורה שלא להיכנס שתויי יין למקדש - "יֵין וְשִׁכָּר אֶל תִּשְׁתְּ אֶתָּה וּבְיָדְךָ אֶתָּה בְּבִאֲכֶם אֶל אֹהֶל מוֹעֵד וְלֹא תָמַתוּ" (ויקרא י, ט).

כשאדם עומד לשרת לפני ה', עליו להיות שרוי בכבוד ראש. לכן כהן

"וַיָּמָת נָדָב וַאֲבִיהוּא לְפָנֵי ה' בְּהִקְרָבם
אֲשֶׁר זָרָה לְפָנֵי ה' בְּמִדְבַּר סִינִי וּבָנִים לֹא
הָיוּ לָהֶם". מה עניין סוף הפסוק,
שנאמר בו: "ובָנִים לֹא הָיוּ לָהֶם",
למיתתם של נדב ואביהוא?

אלא - אומרים חז"ל - זוהי היא הסיבה
למיתתם. ובעצם, לא רק שלא היו
להם בנים, אלא הם כלל לא נשאו
נשים, ואף זה כשלעצמו נחשב לחטא
שגרם למיתתם. שהרי אדם צריך
לישא אישה, ובוודאי כהן צריך לישא
אישה, כמו שנאמר (ויקרא טז, 1) "וַיִּכְפֹּר
בַּעֲדוֹ וּבְעַד פִּיתוֹ", 'ביתו' - זו אשתו
(יומא ב ע"א).

המדרש אומר שלא היה נאה להם
להינשא לנשים 'פשוטות' כביכול:
"היו אומרים: אחי אבינו מלך, אחי
אמנו נשיא, אבינו כהן גדול, ואנו שני
סגני כהונה, אי זו אישה הוגנת לנו"
(מדרש שם).

ועוד חטא שגרם למיתתם: "וכבר היו
משה ואהרן מהלכין בדרך, ונדב
ואביהוא מהלכין אחריהן, וכל ישראל
אחריהן. אמר לו נדב לאביהוא: אימתי
ימותו שני זקנים הללו, ואני ואתה
ננהיג את הדור? אמר להן הקדוש

הנכנס לשרת במקדש, אסור בשתיית
יין ושכר. נדב ואביהוא נכנסו שתויי יין
למקדש, לכן נענשו.

חז"ל מונים שם במדרש (כ, ט) סיבות
נוספות למיתת בני אהרן: "על ידי
שהיו מחוסרי בגדים... ומה היו חסרים
- מעיל... ועל ידי שנכנסו בלא רחיצת
ידיים ורגליים".

הכהנים צריכים לעבוד את עבודת
המקדש כשהם לבושים בבגדי כהונה,
בלי להחסיר אף בגד, שנאמר (שמות כח,
מג): "וְהָיוּ עַל אֹהֶלן וְעַל בָּנָיו בְּבָאָם אֶל
אֹהֶל מוֹעֵד אוֹ בְּגִשְׁתָּם אֶל הַמִּזְבֵּחַ
לְשֵׁרֶת בְּקֹדֶשׁ וְלֹא יִשְׂאוּ עֹון וּמָתוּ",
ונדב ואביהוא עבדו במקדש בלא
מעיל, לכן נענשו. כמו כן, אסור
לכהנים להיכנס לעבודת המקדש בלי
רחיצת ידיים ורגלים, שנאמר (שם ל,
כא): "וְרָחְצוּ יְדֵיהֶם וְרַגְלֵיהֶם וְלֹא
יָמָתוּ", ונדב ואביהוא לא רחצו ידיהם
ורגליהם, לכן נענשו.

ועוד טעמים לעונשם של נדב
ואביהוא: "על ידי שלא היו להם
בנים... ועל ידי שלא היה להם נשים"
(מדרש שם).

בפרשת במדבר (ג, ד) אומרת התורה:

לאהרון: 'אהרון אחי, יודע הייתי שיתקדש הבית במיודעיו של מקום, והייתי סבור או בי או בכ, עכשיו רואה אני שהם גדולים ממני וממך'."

המפרשים מסבירים (ראה "כלי יקר" ועוד) כי ישנו יסוד אחד שבו חטאו נדב ואביהוא, והוא עובר כחוט השני בכל חטאיהם.

אדם צריך לעבוד את ה' יתברך ב'אש קודש', בחמימות ובהתלהבות דקדושה, מתוך אהבת ה' יוקדת ולב בוער ביראת ה'. יחד עם זאת, יש לעבודת ה' גדרים וגבולות ויש כללים של מותר ואסור.

רבותינו לימדונו כיצד לעבוד את ה' בדרך הישרה והרצויה לפניו יתברך. התלהבות בעבודת ה' היא מעלה גדולה, אך התלהבות יתר - עלולה להיות מסוכנת!

צריך האדם לשמור על ישוב הדעת בעבודת ה' שלו, לשמור על הגדרים והגבולות, להיות בתוך המסגרת, ולא לפרוץ אותה.

ישנה סכנה גדולה שההתלהבות והלהט שלו בעבודת ה' יסחפוהו יותר מידי, ואז עלול הוא לחרוג מן הכללים,

ברוך הוא: הנראה מי קובר את מי" (סנהדרין נב ע"א).

ועוד סיבה למיתתם: "על שלא נטלו עצה זה מזה, שנאמר 'אִישׁ מִחֶתְנוּ' - איש מעצמו עשו" (ויקרא רבה כ, כ).

ותמוה, מה ההסבר לכל הסיבות והטעמים למיתתם של נדב ואביהוא, הלא הפסוק עצמו, כאמור, מציין בפרוש את הסיבה למיתתם: "וַיִּקְרִיבוּ לִפְנֵי ה' אִישׁ זֶרֶה אֲשֶׁר לֹא צִוָּה אֹתָם, וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלִּפְנֵי ה' וַתֹּאכַל אוֹתָם וַיָּמָתוּ לִפְנֵי ה'?"

ואומנם חז"ל מביאים רמזים ואסמכתאות מן הפסוקים לכל שאר הסיבות שגרמו למיתתם, אך כיצד כל זה מתיישב עם פשוטו של מקרא, שסיבת מיתתם היתה בגלל הקרבת "אש זרה"?

ולגופו של עניין יש להבין, מה ההסבר בחטאיהם של נדב ואביהוא? וכי לא ידעו את חומרת מעשיהם? הרי לא מדובר באנשים פשוטים, הם היו צדיקים קדושי עליון, וכמו שמעיד עליהם הקב"ה (ויקרא י, ג): "בְּקִרְבִּי אֶקְדֹּשׁ", ופירש רש"י: "אמר לו משה

ואף לעבור על איסורים.

המצב הזה שבו ה'אש קודש' וההתלהבות בעבודת ה' סוחפות את האדם אל מעבר לגבולות - מכונה בתורה "אש זרה".

נדב ואביהוא היו צדיקים קדושי עליון ועבדו את ה' בהתלהבות דקדושה, אך מרוב 'אש הקודש' והלהט שבער בליבם, הם התעלו ונסחפו, עד שעברו את הגדרים והגבולות וחטאו ב'אש זרה'. ליבם הנוער בהתלהבות דקדושה גרם להם לפעול באופן "אשר לא ציווה אותם" השי"ת.

אותה "אש זרה" שהיתה בלב נדב ואביהוא, מצאה את ביטויה בכל אותם מעשים המנויים במדרש:

הם לא נשאו נשים ולא ילדו ילדים, ונימוקם עימם: הם רצו להיות פנויים לעבודת ה', שליבם יהיה פנוי כולו לאהבת ה', וכל עיתותיהם יהיו קודש לעבודתו יתברך. הם ידעו כי אם ישאו נשים ויולידו ילדים, בדרך הטבע יפגום הדבר בדבקותם בהשי"ת. הם יאלצו לחלק את עיתותיהם בין ביתם לבית ה'.

אך רבותינו מלמדים אותנו שטעות היתה בידם. גם אדם שמתקדש ומטהר ומקדיש את זמנו לעבודת ה', לתורה לתפילה ולדבקות בשכינה - אינו פטור מן המצווה והחובה לשאת אישה ולבנות בית. אדם חייב לעסוק ביישובו של עולם, שהרי "לא תהו בראיך לַשֶּׁבֶת יִצְרָה" (ישעיה מו, יח).

על חנוך נאמר (בראשית ה, כד): "וַיְתֵּן־לְהָךְ חֲנוּךְ אֶת הָאֱלֹקִים", הוא פרש מן הבריות, ישב ספון בד' אמותיו ויחד ייחודים לאלוקי העולם. אבל לא זו דרך העולם, על כן - "ואיננו, כי לקח אותו אלוקים". העולם הזה הוא עולם המעשה, אי אפשר לפרוש מן הבריות, לא לשאת אישה, לא להקים בית, ולא לעסוק ביישובו של עולם כלל.

לפיכך, כשנדב ואביהוא לא נשאו נשים ולא בנו בית, נחשב להם שהקריבו - "אש זרה אשר לא ציווה אותם".

מרוב להיטותם של נדב ואביהוא לעבוד את ה', הם מיהרו להיכנס אל המשכן אף שהיו מחוסרי בגדים, ומרב חיפזון אף לא רחצו את ידיהם ורגליהם.

למרות היותם שתויי יין, מיהרו להיכנס אל המשכן ולא המתינו עד שיפוג יינם. זאת ועוד, הם נכנסו שתויי יין למשכן בכוונה תחילה, כי חשבו שעל ידי כך יעבדו את ה' בהתלהבות ובשמחה רבה יותר.

ואכן, אנו מצוים (תהלים ק, ב): "עֲבָדוּ אֶת ה' בְּשִׂמְחָה". עם ישראל נענש על "אֲשֶׁר לֹא עָבַדְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּשִׂמְחָה" (דברים כח, מז). מצווה שעושה האדם בשמחה - מעלתה גדולה ממצווה שעושה בלא שמחה. אתה נותן צדקה? תן בשמחה, לא מתוך אילוצין וכפיה. אתה לומד תורה? תלמד בשמחה, לא מתוך עול וחוסר ברירה.

לאחר שנכנסו נדב ואביהוא למשכן, רצו להתחיל בעבודת הקורבנות. כל אחד מיהר לקחת את מחתתו על דעת עצמו, בלי ליטול עצה זה מזה.

הם ראו שה' מוריד אש מלמעלה על גבי המזבח. האם גם הם יכולים להביא אש משלהם? היה עליהם לשאול את משה רבם, אך מרוב ה'אש קודש' שלהטה בהם - לא יכלו לעצור, ומיהרו להביא אש משל עצמם.

כאשר הלינו עם ישראל על משה ואהרן, הם אינם משיבים להם בתקיפות אלא אומרים להם בענווה: "וְנַחֲנוּ מָה" (שמות טז, ח). אך נדב ואביהוא, ברוחם הנלהבת להשי"ת, סברו שלא זו הדרך הנכונה לנהוג עם עם ישראל; צריך לנהוג כלפי העם ביד קשה, להשיב להם בתקיפות. רק כך יצליחו ליעזעז אותם, ולגרום להם לשוב מדרכם הרעה.

זו הכוונה שהורו הלכה בפני רבם, שמתוך דבקותם בה' חשבו שיש להנהיג את העם בדרך אחרת.

ועל כך אמרו נדב ואביהוא: "מתי שני זקנים הללו מתים, ואנו נוהגין שררה על הצבור". לא שחלילה ייחלו למותם, וביקשו לעצמם שררה לשם שררה. כל כוונתם היתה אך ורק לכבוד שמים.

הם סברו שיש לנקוט כלפי עם ישראל הנהגה אחרת, תקיפה יותר, שתחזיר את עם ישראל לדרך ה'.

למרות שכל זה נבע מחמת דבקותם בה', ורצונם להגדיל כבוד שמים, היה בכך משום חטא. אסור לתלמיד

מחוסר צדקות, אלא אדרבה - מצדקות יתר. ומכאן אנו למדים כי צריך האדם לשמור על עצמו גם מפני צדקות יתר, כי מרוב התלהבות דקדושה עלול הוא להיסחף יותר מידי, ואז עלול לחצות את הגבול שבין המותר והאסור.

התורה הקדושה מלמדת אותנו מוסר השכל גדול, כיצד לעבוד את הבורא יתברך: "אַל תְּהִי צֶדִיק הִרְבָּה" (קהלת ז, טז). יש לקיים את מצוות ה', אך לא להוסיף דברים "אֲשֶׁר לֹא צִוִּיתִי וְלֹא עֲלֵתָה עַל לְפִי" (ירמיה ז, לא). לעיתים, התלהבות יתר עלולה לגרום בסופו של דבר לירידה ולרפיון.

תורתנו הקדושה "דִּרְכֶּיךָ דִּרְכֵי נֹעַם וְכָל נְתִיבוֹתֶיךָ שָׁלוֹם" (משלי ג, יז), ולכן הורו לנו חכמינו: "הנהג בהם מנהג דרך ארץ" (ברכות לה ע"ב). לעבוד את ה' בדבקות, אך אל תניח ידך מיישבו של עולם. עליך לשאת אישה, להקים בית ולגדל בנים ובני בנים העוסקים בתורה ובמצוות.

להורות הלכה במקום רבו. על אחת כמה וכמה אסור לו לחלוק על רבו, וודאי אסור לו להכניס את עצמו במקום רבו. אם אמרו (אבות ב, ד): "אל תדין את חברך עד שתגיע למקומו", על אחת כמה וכמה אל תדון את הנהגת רבך!

התורה ציוותה לשמוע לדברי חכמים, ולא לחשוב מה היינו עושים במקומם. "וְשִׁמְרָתָּ לַעֲשׂוֹת כְּכֹל אֲשֶׁר יוֹרֶדָּה" (דברים יז, י) - אפילו יאמרו לך על ימין שהוא שמאל או שמאל שהוא ימין, אל תסור מדבריהם (ילקוט שמעוני רמז תתקיא).

קל מאוד לעמוד ולהשקיף מן הצד ולהטיח ביקורת. אבל לא נכון לעשות זאת! וכי אתם צדיקים יותר ממושה רבנו?! משה רבנו הנהיג את עם ישראל "כְּאֲשֶׁר יִשְׂאָהָאֱמֹן אֶת הַיֵּנֶק" (במדבר יא, יב). נשא אותם כאב רחמן, באהבה ובסבלנות, סבל את סבלם וכאב את כאבם, ובדרך זו רוממם וקירבם לעבודתו יתברך.

יהודים רבים זוכים לגלות את אור האמת ולהיכנס לעולמה של תורה

מכל האמור עולה, כי כל החטאים המיוחסים לנדב ואביהוא לא נבעו

לכוף. כל דבר יש לו את הקצב שלו, את הבשלות שלו.

בעבודת ה' יש שלבים, יש דרגות. יש לעלות בסולם שלב אחר שלב. לא לדלג, לא לקפוץ. רק לאחר שמגיעים לדרגה מסוימת, ניתן להמשיך ולעלות לדרגה הבאה במעלה הסולם. אם מדלגים וקופצים לשלב גבוה מידי - מועדים, וכך יצא שכרו בהפסדו.

איזו תועלת תצמח מגישה קפדנית ובלתי מתחשבת בכל מי שעדיין לא זכה לגלות את אור האמת? אדרבה, התלהבות יתר שמובילה לקפדנות ולחוסר התחשבות, תגרום להשפעה שלילית. במקום שיושפעו לטובה - יושפעו לרעה.

לעומת זאת, אם ינקוט האדם גישה מתחשבת וסבלנית, יוכל להשפיע את השפעתו הטובה והברוכה בדרכי נועם, ושם שמים יתאהב על ידו.

ותשובה. הם מתעלים בעבודת ה' וביראת שמים, אלא שלעיתים אצה להם הדרך.

יש בהם התלהבות דקדושה, הם רוצים להספיק להשלים בזמן קצר את כל החוסר הרב שהחסירו. הם גם להוטים לזכות את קרוביהם באור הגדול שזכו לו, ומטיפים להוריהם ולבני משפחתם ללכת בעקבותיהם, ואוי לו למי שיסרב...

בבואם לביקור בבית הוריהם, מגלים הם חוסר התחשבות ואפס סובלנות כלפי הוריהם, אשר עדיין אינם נמצאים במקום שהם עומדים בו. הם דורשים מהם בלשון תקיפה להכשיר את המטבח תיכף ומיד, ואם לא - יחדלו מביקורים ויחרימום.

אבל לא זו הדרך! החכם עיניו בראשון. אסור לתת להתלהבות היתר שאוחזת באדם להוביל אותו למעשים פזיזים ומוטעים. אי אפשר לחטוף, אי אפשר

במידה ובמשורה

בפסוק לפני כן נאמר: "וַיִּקְחוּ אֶת אֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה אֶל פְּנֵי אֹהֶל מוֹעֵד וַיִּקְרְבוּ כָּל הָעֵדָה וַיַּעֲמֻדוּ לִפְנֵי ה'".

"ויקרב כל העדה", כלומר, הכינו את ליבם לחיות כולם יחד, באהבה ואחוזה, בלי שתהא שנאה וקנאה בין איש לזולתו.

דבר זה, אומר משה רבנו, הוא - "הדבר אשר צווה ה' תעשו", בדיוק!

לכן הורה הקב"ה למשה לומר לאהרון שיביא עגל בן בקר לחטאת, ואיל לעולה, אבל - "וְאֶל פְּנֵי יִשְׂרָאֵל תִּדְבֹּר לֵאמֹר, קָחוּ שְׂעִיר עִזִּים לְחַטָּאת" (שם א). באמת היה מספיק לעם ישראל רק

זוה הדבר אשר צוה ה' תעשו וידא אליכם כבוד ה' (ויקרא ט, ו).

מהו ה"דבר" האמור כאן? מה היו צריכים ישראל לעשות בכדי שירא אליהם כבוד ה'?

פירש התרגום יהונתן: "דין פתגמא דתעבדון, אעברו ית יצרא בישא מן לבכון ומן יד יתגלי לכון איקר שכינתא דה'" [זה הדבר שתעשו, העבירו את יצר הרע מליבכם, ומיד יתגלה לכם כבוד השכינה של ה'].

עליכם להעביר את היצר הרע מליבכם, ואז תהיו כולכם ביראה ובעצה אחת לפני המקום.

ואיך מעבירים את היצר הרע?

השיעור השבועי

של מרן ראש הישיבה
הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

ימי חמישי

ימי שלישי

ביאורים נפלאים על פרשת השבוע

שיעור מוסר

בשעה 21:00 בהיכל הישיבה רח' עזרא 1 ירושלים

orhachaim.co.il

ניתן גם לשמוע את השיעור בטלפון: 02-6400000 שלוחה 9

ליוסף הצדיק.

וזאת רמז להם משה רבנו: איך מעבירים את יצר הרע? - על ידי הכנת הלב לחיות כולם יחד, באחדות מושלמת. "תִּכְנֶן לָכֶם תִּקְשִׁיב אָזְנְךָ" (תהלים י, יז). כשאדם עושה את ההכנה הדרושה, הוא זוכה.

ומחי ההכנה?

לשבור את רצונותיו - כל אחד והרצונות שלו: יש אדם שרצונו להרבות ממון, יש ששקוע בתאוות האכילה ויש שתאוות הכבוד מעסיקה אותו כל העת. את כל הרצונות והתאוות הללו - על האדם לשבור.

כיצד באמת ניתן להתגבר על התאוות ולשבור את הרצונות?

ה"בן איש חי" אמר על כך דבר נפלא מאוד:

העגל לעולה והשור והאיל לשלמים, לשם מה נצרך שעיר העיזים לחטאת? אמר להם הקב"ה: תזכרו חטא אחד גדול מאוד שהיה בין האחים - "וַיִּקְחוּ אֶת פְּתִילת יוֹסֵף וַיִּשְׁחֲטוּ שְׁעִיר עִזִּים וַיִּטְבְּלוּ אֶת הַפְּתִילת בְּדָם" (בראשית לו, לא).

בדבר הזה רוצה אני שתזהרו מאוד, שלא תהיה שנאה ביניכם. שעיר עיזים אחד לחטאת. את הדבר הזה, שיש מחלוקת בין אחים, בין אחד לשני בעם ישראל - תשחטו את זה, תשחטו את שעיר העיזים הזה.

ואם לאו, לא שווה מה שאתם מקריבים. השכינה אינה יכולה לשרות אם אין אהבה ואחוזה ביניכם, הקב"ה לא משרה את שכינתו.

לכן היו עם ישראל צריכים להקריב שעיר עיזים אחד לחטאת, בכדי לכפר על עוון השנאה שהייתה בין השבטים

לעילוי נשמת

גרשון חי בן רחל רוחאם ז"ל

התייעץ עם המבינים בתחום. הם הזהירו אותו שלא להשאיר את התרנגולות חופשיות לשוטט בחצר, כי אז תתמלא כל החצר רפש וזבל, עד שלא ניתן יהיה לעבור שם, וגם את הביצים שהן מטילות לא ימצא, כי ביצה אחת תיפול בקצה אחד של החצר, וביצה שנייה בקצהו האחר, ולעיתים התרנגולות עצמה תאכל את הביצה שהטילה.

מה עושים?

ישנה אפשרות אחת: לכלוא את התרנגולות בתוך לולים, להשאיר פתח דרכו הן יאכלו, וגם מקום מיוחד להטלת הביצים. כך, באופן זה, הביצים ישמרו, והחצר תישאר נקייה, כי ההפרשות תהיינה רק במקום הלולים, והבעלים יוכלו לאסוף אותן, ואף להרוויח מהן על ידי שימכרן לזבל אורגני. אבל בשום אופן אין לתת לתרנגולות שחרור, כי אז רק ינוק, ולא ינהג מהן כלל!

כך הוא גם בנמשל בנוגע למידות הרעות: יש באדם את שלושת המידות

ישנן שלוש מידות רעות שכל אדם נגוע בהן - קנאה, תאוה וכבוד. איך יוכל להיפטר מהן?

יאמר האדם: 'מה הבעיה? פשוט אסלק אותן!...'

אומנם, לא ניתן לסלקן לגמרי, שכן הקנאה נצרכת לאדם, בלעדיה כמעט שלא יתקדם בחייו, שהלא "קנאת סופרים תרבה חכמה" (בכא בתרא כא ע"א). ללא תאוה לא יהיו לאדם בנים, ובנוסף לא יאכל ולא ישתה כלל, ועלול למות. וגם כבוד - כל אחד מוכרח שתהיה לו מעט מכובדות, כי אם יזלזל וישפיל את עצמו - סופו שיגיע לידי עבירה.

מהי, אם כן, העצה להתמודד עם מידות רעות אלו?

התשובה לכך - אומר ה"בן איש חי" - תובן על פי המשל הבא:

אדם החליט לגדל בחצרו תרנגולות אשר יטילו לו ביצים לאכילה, ידגרו ויביאו אפרוחים, ובהמשך גם יוכל לשוחטן ולאכול את בשרן.

אך בטרם ניגש לקנות את התרנגולות,

לבקשת אנשי כנסת הגדולה לסלק מעליהם את היצר של עבודה זרה. אמרו החכמים: הואיל והזמן הוא עת רצון בשמים, נתפלל גם על היצר הרע של גילוי עריות, שימסר אף הוא בידינו.

התפללו על כך, ונמסר בידם אף היצר ההוא, כלומר, ניתן להם הכוח להורגו. אמר להם היצר: דעו לכם, אם תהרגו אותי - יכלה העולם, כי לא תהיה בו פריה ורביה.

חבשו אותו חכמים במשך שלושה ימים, לראות כיצד ימשיך העולם להתקיים בלעדיו, ובמשך שלושת הימים האלה חיפשו בכל ארץ ישראל ביצה שנולדה בו ביום ולא מצאו, כי פסק כוח ההולדה אפילו מבעלי החיים!

אמרו אנשי כנסת הגדולה: איך נעשה? אם נהרוג אותו ונסלק אותו לגמרי - יכלה העולם, לא תהיה בו פריה ורביה.

- הקנאה התאוה והכבוד. לסלקן לגמרי אי אפשר, כי אין חיות בלעדיו, אלא שצריך האדם 'לכלוא' אותן ולהשתמש בכל מידה בזמן ובמקום הראוי.

כל אדם חייב שתהיה לו קנאה סופרים. הוא רואה מה שחברו עושה, וגם הוא עושה. ילד שאינו רואה איך עושים דברים - לעולם לא ילמד ולא ידע דבר. על ידי שרואה דבר אצל חברו, ממנו רואה וכן הוא עושה, וכל העולם כולו בנוי בצורה כזאת.

נמצא שהקנאה מקיימת את העולם, ואי אפשר לגדוע אותה לחלוטין. צריכים רק 'לכלוא' אותה, להיזהר מאוד לא לתת לה שחרור, לא לקנות כל דבר ודבר, רק מה שנצרך לקיום האדם, ואז יוכל להפיק ממנה את מלוא התועלת.

התאוה - אי אפשר בלעדיו. הגמרא (יומא סט ע"ב) מספרת שהקב"ה נענה

את מידת הכבוד, ולהשתמש בה במידה ובמשורה.

זהו ששנינו בפרקי אבות (ד, א): "איזהו גיבור? - הכובש את יצרו". לא נאמר 'המנצח את יצרו' או 'הממית את יצרו', אלא "הכובש את יצרו", הדרך הנכונה היא רק לכבוש את היצר, ולא לאבדו לגמרי, מפני שאם יאבדו - לא יוכל בשום אופן להתקיים ולהתנהג נכון בכל דרכיו.

זה הדבר אשר ציווה ה' - העבירו את היצר הרע מליבכם. איך? על ידי שתכינו את עצמכם לפני ה'.

עצם ההכנה, שמכין וגודר את עצמו בגדרים וסייגים - זוהי כבישת היצר, ובדרך זו יצליח בעז"ה להעביר את היצר הרע מליבו.

אם נתפלל על חציו, שיתבטל חצי מהיצר, כלומר, שיתאווה אדם לאשתו, אך לא יסיתו יצרו לאישה אחרת - הרי בשמים אין נותנים חצי דבר. לכן עיוורו את עיניו של היצר במכחול [מין סם שמושחים על העיניים] ועזבוהו, ופעולה זו הועילה לכך שאין אדם מתגרה ומתעורר לחטא עם קרובותיו האסורות לו.

אם כן, חכמים הורידו את המתח הגדול והנוראי של התאווה, אבל היא נשארה בעולם, ואם אדם לא יכלא אותה - היא עלולה להתפרץ ולהביאו לעשיית מעשים חמורים עד מאוד.

כך גם בעניין הכבוד - אי אפשר לגמרי לא להיות מכובד. אדם שפל ומזולזל מגיע לידי עבירה, אבל עליו 'לכלוא'

גונב בתוך הצינוק

בירושלים. בתגובה, הזמינו רבי יוסף להתארח בביתו. במשך תקופה התגורר הרב אלפנדרי בחדר שהעמיד לרשותו רבי יוסף, ולאחר מכן רכשו עבורו תושבי העיר האשכנזים בית גדול וחדש.

הרב אלפנדרי היה תלמיד חכם עצום, וניחן משמים בכוח זיכרון נדיר אשר לבטח סייע לו בלימוד התורה הקדושה. הוא זכר פרטים בבהירות כה רבה, ולטווח כה ארוך, עד שפעם ביקש מאחד מתלמידיו שיביא לו ספר מסויים מתא בארון, וכשאמר התלמיד שהוא אינו מוצא את הספר

פִּי אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם וְהַתְּקַדְשֶׁתֶם וְהִיָּיתֶם קְדוֹשִׁים כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי וְלֹא תִטְמְאוּ אֶת נַפְשֵׁיכֶם בְּכָל הַשְׁרֵץ הָרֹמֵשׁ עַל הָאָרֶץ (ויקרא יא, מד).

רבי שלמה אליעזר אלפנדרי זצ"ל, אשר נפטר לפני למעלה מתשעים שנה, היה גאון עולם וצדיק נשגב. בפטירתו היה בן למעלה ממאה שנים. לאחר שעלה ארצה התגורר בעיר צפת, אולם בהמשך שלח מכתב לרבי יוסף שלוש, שהיה דואג למקומות דיור בירושלים עבור תלמידי חכמים, וביקש ממנו שיעזור לו להתיישב

"זמירות שבת"

המהודר

הוצאת "מוסדות אור החיים"

לפרטים:

050-4106056

בין השעות 11:00-14:30

אפשרות למשלוח ברחבי הארץ

הזמניון כולל בתוכו:

- ✦ קידוש לבית ומוצאי
- ✦ לילית וטיוטת מלא בסוגר
- ✦ לילית וטיוטת הפקולות
- ✦ לילית למחזור ומוצאי
- ✦ ספר חזון נביא בכתב
- ✦ סדר הפקולות מיוחד
- ✦ וזר כוסות מיוחדות

זצ"ל לארץ ישראל, הלך לבקר את הסבא קדישא המהרש"א אלפנדרי.

כשנכנס לחדר, קם הסבא קדישא לכבודו מלוא קומתו. בדרך כלל הוא לא קם בפני אף אחד, שכן מי יש כמותו בדור?! אבל לכבוד הבבא סאלי הוא קם, על אף גילו המופלג, למעלה ממאה שנה, בעוד שהבבא סאלי היה אז צעיר לימים [בערך בגיל שלושים].

המהרש"א עסק באותה עת בסוגיית האתרוגים המורכבים, והראה את תשובתו לבבא סאלי (נדפסה בקונטרס בשם "לימוד זכות"). שאלו הבבא סאלי: "במרוקו יש לנו אתרוגים לא מורכבים, האם עדיף לברך עליהם, או שמא על אתרוגי ארץ ישראל, משום קדושתה?"

"דע לך רבנו", אמר לו הסבא קדישא, "הפסק שלי, להעדיף את אתרוגי הארץ, נועד כדי להליץ טוב על אנשי הארץ, אבל אדם שיכול להשיג אתרוג שאינו מורכב - ודאי שכך עליו לעשות!"

במקום שציין, השיב לו: "לא יתכן שהספר אינו בתא הזה. הנחתי אותו שם לפני ארבעים שנה! אנא, בדוק שוב". השתומם התלמיד, אך חיפש שוב - ומצא!

ידוע היה רבי שלמה אליעזר בכינוי: 'הסבא קדישא', ואכן, איש קדוש היה. מספרים כי פעם נכנס הרב אלפנדרי לטבול במקוה, ומיד אחריו הגיע לשם רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל. כשנכנס, אמר רבי יוסף חיים: "מרגישים כאן קדושה מיוחדת! אדם קדוש היה במקום הזה!"

"אכן", ענו לו הנוכחים הנדהמים. "מהרש"א אלפנדרי טבל פה זה עתה!"

"צאו וראו כמה יכול לפעול אדם קדוש!", אמר בהתפעלות רבי יוסף חיים, שהיה צדיק ועניו גדול. "בכל מקום שהוא הולך אליו - הוא משרה את קדושתו, והיא כה מורגשת, עד שגם אדם קטן כמוני יכול לחוש בה..."

בשנת תרצ"ג, כשהגיע הבבא סאלי

בלית ברירה עמד האדמו"ר וברך את הסבא קדישא, ונפרד ממנו בגיל וברעדה.

לאחר מכן שאל האדמו"ר הבבא סאלי את הסבא קדישא אם להישאר בארץ או לחזור למרוקו.

אמר לו הסבא קדישא: "יודע כבוד תורתו, ארץ ישראל באו אליה פריצים ויחללוה, הפריצות והחופשיות גוברת למאוד, ארץ ישראל מתמוטטת מבחינה רוחנית. אתה שואל אותי אם להישאר לגור כאן? ברצוני לגור עימכם, תמצאו לי דירה, ומישהי שתהיה עזר כנגדי, ואני אבוא לשם".

לסבא קדישא לא היו ילדים, והאדמו"ר אמר שישתדל לעשות את רצון הצדיק.

לאחר מכן אמר הסבא קדישא לאורחו: "נאמר בתהלים (קכח, ד): הִנֵּה כִּי יֵן יְבָרֵךְ גִּבֹּר יִרְאֵה", ומצינו שחז"ל (סוטה לח ע"ב) דרשו על הפסוק: 'טוב עין הוא יְבָרֵךְ' (משלי כב, ט) - 'אל תקרי יבורך אלא יברך', נמצא שרק גבר ירא ה' יכול לברך, וכבודו הוא הירא ה' שבדור, ולכן יברכני!" כך ביקש הסבא קדישא.

ענה האדמו"ר הבבא סאלי: "מי אנוכי שאברך, הלא שפל ונבזה אני", אך

כדי להגיע למדרגות של קדושה, מוכרח אדם להתאמץ מאוד, ולהשקיע כוחות עצומים במלחמת היצר, ובהתגברות על טבעיו החומריים, המושכים אותו לדבר עבירה. ככל שאדם שקוע יותר בביצת החומר, ומצוי במצב שהוא הפך הקדושה - קשה לו יותר להתעורר, להתנתק מהעבירה ולהתייצב על דרך הישר שתוביל אותו לקדושה ולקרבת ה'.

על הפסוק: "זֶה דֶּרֶךְם פֶּסֶל לָמוֹ" (תהלים מט, יד) דרשו חז"ל (שבת לא ע"ב): "יודעין רשעים שדרכם למיתה, ויש להם חֶלֶב על פֶּסֶלם". הרשעים יודעים שדרכם הקלוקלת מוליכה לגיהנם, אך אפילו על פיתחה - אינם חוזרים בהם!

איך יתכן הדבר? רואים הם את העונשים הנוראים שהחוטאים נענשים בהם, מבינים בבהירות שגורלם לא יהיה שונה, ואפילו ברגע

את שיפולי גלימתם, כדי שיוכלו
לרוץ מהר יותר למקום העבודה הזרה
(סנהדרין קב ע"ב).

אמר לי פעם אדם, שבלי האייפון שלו
- אין לו חיים! "וַיִּצְמְדוּ לְבַעַל פְּעֹזֹר"
(תהלים קו, כח), רחמנא ליצלן.

מצב זה גורם לסכנות חמורות בגוף,
בנפש וברוח. אנשים חוצים כבישים
או נוהגים - וראשם ורובם במסך,
וזו רק דוגמה אחת לסכנות הגוף.
אנשים מאבדים את קשרי החברה
והמשפחה, והנורא מכל, שוקעים
בתהומות של טומאה ברגע אחד,
ללא כל מאמץ, על ידי הזזת האצבעות
על המסך...

ישנה מודעות גדולה היום לנוקי

האחרון אינם עושים תשובה?

אלא ש"חלב על כיסלם" - ליבם
מכוסה בשכבה עבה ואטומה, המונעת
מהם להתעורר ולשוב אל ה'.

את ה"חלב על כיסלם", רואים אנו
לפעמים גם אצל אנשים בנינו.

יהודים שדבקים בהנהגה מסוימת,
ואינם מצליחים להיגמל ממנה, אף
על פי שיודעים בידיעה ברורה כי היא
אסורה, או מביאה אותם לידי חטא.

דוגמה עצובה לכך היא התלות
שפיתח דורנו במכשירים טכנולוגיים.
האייפונים ושאר המכשירים הפכו
להיות עבודה זרה שאנשים אינם
מסוגלים להיפרד ממנה לרגע, בדומה
לבני דורו של מנשה, שהיו מרימים

השיעור השבועי

של מרן ראש הישיבה
הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

ימי המישי

ימי שלישי

ביאורים נפלאים על פרשת השבוע

שיעור מוסר

בשעה 21:00 בהיכל הישיבה רח' עזרא 1 ירושלים

orhachaim.co.il

ניתן גם לשמוע את השיעור בטלפון: 02-6400000 שלוחה 9

מבקר עד לילה, ובכל יום היו מניחים לו פרוסת לחם על החלון הקטן שדרכו נכנס לצינוק מעט אויר. לאחר תקופה מסויימת, הבחינו הסוהרים בתופעה מדהימה: בכל יום, מיד כשהיו מניחים את הלחם על החלון, היה הגנב מזנק ממקומו, וחוטף את הלחם, כאילו עשרות אנשים מתגוששים על פרוסה זו.

חקרו את הענין, והתברר כי לא הרעב המציק לו הוא הסיבה למנהגו זה, ולא החשש פן ילקח ממנו הלחם. דבקונו בגניבה, היא שגרמה לו 'לגנוב' את הלחם מהחלון. החטיפה המהירה והמיידית העניקה לו תחושת סיפוק והצלחה.

שוטה שבעולם! ממך אתה גונב? איפה אתה גונב? זה לא משנה לו. הרגל הגניבה כה טבוע בו, עד שהוא מניע אותו בעוצמה גם בתוך הצינוק

הטכנולוגיה. כיצד אנשים בכל זאת אינם קמים ועושים מעשה? אין זאת אלא שחלב על כיסלם. חלב שנוצר מהתמדה בחטא ומשקיעה בביצת הטומאה...

בספרו על פרקי אבות, מספר רבי שלום שבדרון זצ"ל את המעשה הבא:

בפולין הסתובב פעם גנב מתוחכם במיוחד, שהיה עוסק בגנבות במשך ארבעים שנה, ומעולם לא הצליחה המשטרה להניח את ידה עליו.

בשלב מסויים החליטו בפיקוד העליון כי מוכרחים לרכז את מלוא המאמצים על מנת לתופסו, ואכן, אחרי מבצע מורכב במיוחד, הצליחו לאתרו ולהביאו למשפט.

העונש שנגזר עליו היה מאסר ממושך בצינוק מבודד. הוא ישב שם לבדו

לרפואת

תקוה בת רחל רוחאם

כלומר: ברגע שצייד מאתר את מקומו של הביבר, הוא יכול לכרות לו בור בדרכו, ואז מובטח לו שהוא עתיד ליפול לתוכו.

זהו מחזה מזעזע וקורע לב: הביבר מגיע אל הבור, עומד על שפתו, ומתחיל לילל, כי יודע הוא אל נכון שזוהי מלכודת מוות. עומד ומילל, אך אינו משנה את המסלול אפילו בסנטימטר. עומד ומילל, אך בסופו של דבר ממשיך אל סופו המר...

אדם האוחז בחטאו, ואינו מסוגל להניח לו דומה לביבר העומד על שפת הבור. אל לנו לעצום עיניים מול הבורות! אל לנו להמשיך לצעוד בדרך שתמיט אסון על נשמתנו! האם יתכן שליבנו אטום עד כדי כך, שאפילו מול פיתחה של גיהנם, מול מצב של סיכון רוחני ברור, איננו מתעוררים?

כל יהודי מצווה ב"והייתם קדושים", ועל כל אחד להישמר לנפשו פן ידבק חלב על כיסלו, יאטום את ליבו ויפריד אותו מכל הקדוש והיקר.

המבודד, וגם כשמדובר בפרוסת לחם עלובה שאיש מלבדו אינו מתכוון לגעת בה...

מוסיף רבי שלום שבדרון ומספר על הַבִּיבֶר (כונה), בעל חיים קטן הדומה לנמיה, שפרוותו יפה ומשובחת במיוחד. במרוצת הדורות, שימשה פרווה זו לעיטור גלימותיהם של מלכים, ועד היום היא נחשבת לאחת הפרוות היקרות ביותר בעולם. מחירה הגבוה של הפרווה אינו נגזר רק מטיבה המיוחדת, אלא גם משום שקשה מאוד לצוד את הביבר. הוא מהיר מאוד, וכל תנועה גורמת לו לפרוץ בריצת בזק.

והנה, גילו ציידים כי למרות יכולת ההתחמקות המרשימה שלו, לביבר ישנה בעיה מולדת: בטבעו, הוא אינו מסוגל לשנות את דרכו. יכול הוא לרוץ במהירות עצומה, אולם אך ורק בדרך שהוא רגיל לצעד בה, ולעולם לא ישנה את מסלולו, גם אם יראה את המוות מול העיניים.

השפעת המאכלים

- הוא עצמו נהיה שרץ, וכמו שאמרו חז"ל (פסחים מט ע"ב): "לא ישא בת עמי הארץ, מפני שהן שקץ, ונשותיהן שרץ". אלו אינם כינויי גנאי בעלמא, אלא זו מהותם!

כיון שאינם נזהרים ממאכלות אסורות, ואוכלים שקצים ושרצים, הם עצמם, ב'חפצא' שלהם (במהות שלהם), נעשים שקצים ושרצים.

ממשיך הכתוב ומזהיר: "ולא תטמאו בָּהֶם וְנִטְמַתֶּם בָּם".

מה בא הכתוב להוסיף בזה?

מפרש ה"אור החיים" הקדוש: "אולי יכוון לומר, שצריכין ישראל להיזהר לבל יכנסו לפיהם אפילו בהיסח הדעת, כי ההפרש שבין השוגג למזיד במציאות זה כשוגג כמזיד. כי התיעוב יעשה מעשהו בנפש אדם, אפילו בהיסח הדעת, אלא שישתנה הפגם, במעשה מזיד - תעשה נפשו שקץ,

אל תִּשְׁקְצוּ אֶת נַפְשֵׁיכֶם בְּכָל הַשָּׂרֵץ הַשָּׂרֵץ, וְלֹא תִטְמְאוּ בָּהֶם וְנִטְמַתֶּם בָּם. כִּי אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם וְהִתְקַדְשְׁתֶּם וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים (ויקרא יא, מג-מד).

כותב ה"אור החיים" הקדוש:

"ואולי בא הכתוב להודיע, כי האוכל מהשרצים תעשה נפשו עצמה שרץ. והוא אומרו: 'אל תשקצו את נפשותיכם', פירוש, לא תעשו נפשותיכם שקץ, ובמה? - 'בכל השרץ השורץ על הארץ' (שם מא), כשתאכלו אותה".

בפרשה זו התורה מפרטת את השרצים האסורים באכילה - במים ובעוף, ולאחר מכן מוסיף הכתוב: "אל תִּשְׁקְצוּ אֶת נַפְשֵׁיכֶם בְּכָל הַשָּׂרֵץ הַשָּׂרֵץ, וְלֹא תִטְמְאוּ בָּהֶם וְנִטְמַתֶּם בָּם".

מה ראה הכתוב לשוב ולצוות על כך? על זה הסביר ה"אור החיים" הקדוש: מי שמשקץ את נפשו ואוכל שרצים

המאכלות האסורות מטמטמות את הנפש ואת הלב. מוחו נהיה אטום, לא מסוגל לשמוע דברי תורה. ליבו נהיה אטום, לא מסוגל לקלוט רוח של קדושה וטהרה.

עם זאת - אומר ה"אור החיים" הקדוש - יש הבדל ברמת ובדרגת ההשפעה של המאכלות האסורות שנבלעו בגוף:

אם אכילת המאכלות האסורות היתה במזיד - נפשו נהיית משוקצת, הוא עצמו נהיה שקץ, ועל כך הזהיר הכתוב: אַל תִּשְׁקְצוּ אֶת נַפְשֵׁיכֶם לְעוֹמֶת זֹאת, אם היה זה בשוגג, הוא אומנם אינו נעשה שקץ, ומכל מקום טמא וטימטם את נפשו, ועל כך הזהירה התורה: וְלֹא תִטְמְאוּ וְנִטְמַתֶּם בָּם.

מוסיף ה"אור החיים" הקדוש ואומר, כי עלינו להיזהר במשנה זהירות בעניין זה של מאכלות אסורות: "וצריך האדם להיזהר בתוספת זהירות וזריזות בכל דבר אשר יכנס בגדר ספק

ובשוגג - תטמא נפשו ותטמטם. והוא אמרו: וְלֹא תִטְמְאוּ בָּהֶם וְנִטְמַתֶּם בָּם."

כאשר האדם חוטא בשוגג, החטא אינו מיוחס אליו, ואינו חלק ממנו. הרי הוא אינו אשם, הוא לא התכוון לחטוא, ועשה את המעשה בשגגה.

אבל שונה הוא חטא מאכלות אסורות משאר החטאים והעבירות.

אדם שהתגעל במאכלות אסורות, אינו יכול לפטור את עצמו בטענת שוגג או אונס, שהרי סוף סוף האוכל נכנס לגופו, נבלע בדמו והופך להיות חלק ממנו. המעשה שלו יצר מציאות של אדם אחר.

וכך דרשו חז"ל (יומא לט ע"א): "תנא דבי רבי ישמעאל: עבירה מטמטמת ליבו של אדם, שנאמר: וְלֹא תִטְמְאוּ בָּהֶם וְנִטְמַתֶּם בָּם, אל תקרי ונטמאתם אלא ונטמטם."

מי שמתגעל במאכלות אסורות, ואוכל בשר נבלות וטרפות - האוכל הזה מזין את גופו, והגוף נהיה 'חפצא' של נבילה וטרפה.

לקדושה וטהרה, שלא בחר ה' ליקרא אלו-ה-א לא לישראל, לזה צריך להרחיק מן הטומאה".

היחודיות של עם ישראל על פני אומות העולם היא במעלת הקדושה והטהרה. הקב"ה בחר בנו מכל העמים ויחד את שמו עלינו, על כן עלינו לשמור על מעלתנו המיוחדת, ולא לטמא את נפשותינו.

כתב הר"ן במסכת יומא (דף ד ע"ב מדפי הר"ף ד"ה גרסינן): מה הדין בחולה מסוכן בשבת, שהרופא צווה עליו לאכול לבריאותו עוף טרי או מרק עוף, ויש לפניו שתי אפשרויות: האחת, לשחוט עבורו תרנגול כדת וכדין ולבשל את בשרו עבור החולה. הדבר, כמובן, כרוך בכמה וכמה איסורי שבת, אך

שיקוץ זה, ומה גם בזמנים אלו שנוהם האוויר והארצות כולן יחד, ואין לך גידולי קרקע שאין בהם מהשיקוץ, שומר נפשו ישמור את הדבר".

יש עניינים בתורה שבהם האדם רשאי להקל במקרה של ספק. לא כן במאכלות אסורות, שהם נכנסים לגופו, נבלעים בדמו ומשפיעים על נפשו. על כן, גם כשיש לו ספק - יחמיר, שחלילה לא יכניס שיקוצים לגופו, ויטמאו ויטמטמו את נפשו.

ממשיך הכתוב: "פִּי אֲנִי ה' אֵלֶיְכֶם". מהלשון "כי" משמע שיש בזה נתינת טעם לציווי שמצווה אותנו התורה להיזהר ממאכלות אסורות. ולכאורה איזה הסבר וטעם יש בזה?

מבאר ה"אור החיים" הקדוש: "פירוש, ומשונה אומה ישראלית

ניתן להקדיש את העלון לברכה, הצלחה
זיווג הגון, רפואה שלימה
או להבדיל, לעילוי נשמה
לפרטים: 02-5000455
orhachaim4@gmail.com

[הר"ן עצמו מסביר הדבר: לפי שבאיסור נבלה ישנם איסורים רבים, שהרי בכל כזית וכזית עובר על לאו].

אך ניתן לתרץ בהסבר פשוט: משום שנפשו של היהודי קצה בנבלות וטרפות. אם גוי ישחט ויבשל עבור החולה, הוא עלול לחלות רק מעצם המחשבה שעליו להתגעל בבשר טרפה...

ולפי ההסבר שהבאנו לעיל, הדבר מובן היטב: חטא מאכלות אסורות שונה מכל שאר החטאים והעבירות, שכן האוכל נבלע בדמו ומטמטם את נפשו של האדם. אם יאכל בשר נבלות וטרפות, גם אם יקום מחוליו, איזה אדם הוא יהיה? איזו נפש תהיה לו? לכן מוטב שיחללו על החולה את השבת, ויקיימו בו "וחי בהם - ולא שימות בהם" (יומא פה ע"ב), וכשיבירא וישוב לאיתנו, יוכל להמשיך בכוחות מחודשים לעבוד את בוראו כימים ימימה.

זהו פיקוח נפש המתיר לחלל עבורו את השבת, ולעבור על כל איסורי השבת לצורך רפואתו.

אך ישנה גם אפשרות שנייה, שבה יצמצמו את האיסורים עד למינימום - שכל פעולות השחיטה והבישול יעשו על ידי גוי. כמובן, הבשר יהיה נבלה שאכילתו היא לאו מן התורה, אבל לחולה מסוכן - הדבר מותר.

מה עדיף?

הדין הוא (שו"ע סימן שכח סעיף יד), כי יש לשחוט ולבשל על ידי יהודי, גם אם הדבר כרוך באיסורים רבים, ואל יאכל בשר נבלות וטרפות.

ומדוע נפסק כך? לכאורה זה נוגד את ההגיון! הרי אם השחיטה והבישול יעשו על ידי יהודי, יהיה הדבר כרוך באיסורי שבת רבים וחמורים, ואם הכל יעשה על ידי גוי, יעבור החולה על לאו אחד בלבד של איסור אכילת בשר נבלה!

המרכז העולמי לתודעה יהודית מוסדות אור החיים

ע"ש הקדוש רבנו חיים בן עטר זצוק"ל - בראשות הרה"ג ראובן אלבז שליט"א

למעלה מ-
10,555,000
שעות של לימוד תורה
בשנה!

להקדשת יום לימוד תורה
הנלמד ע"י מאות אברכים ובחורים
02-5000455

ניתן להקדיש את הלימוד לעילוי נשמה, לרפואה, לזיווג, להצלחה וכו'

רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים טל: 02 - 5000455 פקס: 02 - 5000502 orhachaim.org

לחסויות, להפצה, להנצחות
ולקבלת העלון

orhachaim4@gmail.com

או בטלפון: 02-5000455
נא לציין "עבור חוברת האור לחיים"

החוברת הודפסה על ידי התורמים והמסייעים הי"ו

לרפואת והצלחת: מיכל בת אסתר הי"ו, נטע בת ג'והנה הי"ו,
רמי בן חוה הי"ו, רמי בן אסתר הי"ו, תקוה בת רחל רוקאס הי"ו,
ראובן בן יעריה הי"ו, גרשון חי בן רחל הי"ו, זכריה בן ציונה טנג'י הי"ו,
דוד וראובן בני שרית הי"ו, אילה בת שושנה הי"ו, ישראל בן רימה הי"ו,
מאיר מאור בן חיה רבקה הי"ו, ליאת בת בלה סעדה הי"ו

ולעילוי נשמות: ר' דוד בן איה ז"ל, מרים בת זוהרה ז"ל,
מזל בת מרים ז"ל, אליעזר בן רגינה ז"ל, ר' יהודה בן עישה ז"ל,
רחל רוחאם ללה בת נרקיס ז"ל, תמר בת רגינה ז"ל, עופר בן ציונה ז"ל,
רחל בת נג'מה מוכנה ז"ל, לאה בת פנינה ז"ל, חיים בן חביבה ז"ל,
מרדכי צבי בן רגינה ז"ל, ר' יגאל בן מלכה ז"ל, יעקב בן ברטה ז"ל,
יהונתן בן מרים ז"ל, יוסף בן ציונה ז"ל, ר' יצחק בן נעמה ז"ל, תנצבה